

07.04.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**7 Nisan 2021
Çarşamba**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

7 Nisan 2021 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

- Filistin Ulusal Yönetimi Menşeli Bazı Tarım Ürünleri İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Karar (Karar Sayısı: 3788)
- Türkiye Cumhuriyeti ile Filistin Devleti Arasındaki Geçici Serbest Ticaret Anlaşmasının Temel Tarım Ürünleri ve İşlenmiş Tarım Ürünleri ile Balıkçılık Ürünlerinde Taviz Değişimine Dair I Sayılı Protokolüne Ait Tablo 1'in Tadili ile "Menşeli Ürünler" Kavramının Tanımı ve İdari İşbirliği Yöntemlerine İlişkin II Sayılı Protokolünün Tadili Hakkında 9 Ocak 2020 Tarihinde İmzalanan 1/2020 ve 2/2020 Sayılı Ortak Komite Kararlarının Yürürlük Tarihinin 26 Mart 2021 Olarak Tespit Edilmesi Hakkında Karar (Karar Sayısı: 3789)

YÖNETMELİKLER

- Rapor Değerlendirme Komisyonlarının Oluşturulması ile Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Vergi Denetim Kurulu Danışma Komisyonu Yönetmeliği
- Vergi Denetim Kurulu Performans Değerlendirme Sistemi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Vergi Denetim Kurulu Yönetmeliği
- Vergi İncelemelerinde Uyulacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Vergi Müfettişlerinin Görev Yerlerinin Belirlenmesine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Jandarma Genel Komutanlığı Nam ve Hesabına Tıpta Uzmanlık, Yan Dal Uzmanlık, Dış Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimleri Yönetmeliği
- Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Bütçe, Muhasebe Uygulamaları ile İç Denetime İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Kültür Yatırımlarının ve Girişimlerinin Belgelendirilmesine ve Niteliklerine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Özel Tiyatroların Kayıt İşlemlerine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Özel Tiyatroların Projelerine Yapılacak Yardımlara İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Seyahat Acentaları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Askeri Okullara Alınan Öğrenciler ile Silahlı Kuvvetler Hesabına Fakülte ve Yüksek Okullarda Okuyan Öğrenciler İçin Yüklenme Senedi Düzenlenmesine ve Bu Okullardan Çeşitli Sebeplerle Ayrılacak Öğrencilere veya Kefillerine Ödettirilecek Tazminata Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Türk Silahlı Kuvvetleri Personelinin Öğrenim, Eğitim ve Yetiştirme Masraflarının Tespitine Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

07.04.2021

- Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Türkiye Ulusal Ajansı Danışma Kurulu Yönetmeliği
- Patent Vekilliği ve Marka Vekilliği Sınav, Sicil ve Disiplin Yönetmeliği
- Tasarruf Finansman Şirketlerinin Kuruluş ve Faaliyet Esasları Hakkında Yönetmelik
- Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Genel Kurul Çalışma Esasları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası Lisanslı Harita ve Kadastro Mühendisleri ve Büroları Tescil Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

- Deniz Turizmi Yönetmeliği Uygulama Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- Turizm Tesislerinin Niteliklerine İlişkin Yönetmeliğin Uygulanmasına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2019/1)'de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ
- İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ (No: 2021/16)
- İthalat İşlemlerinde Elektronik Başvuru Sistemi Tebliği (İthalat: 2021/21)

KURUL KARARI

- Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulunun 06/04/2021 Tarihli ve 75935942-050.01.04-[01/1990] Sayılı Kararı

KARAR

- Malvarlığının Dondurulması Kararı (Karar Sayısı: 2021/1)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

- Anayasa Mahkemesinin 27/1/2021 Tarihli ve 2018/22085 Başvuru Numaralı Kararı

Makarnaya ihracat freni sektörü zora soktu

Makarna sektörü, enflasyonun artmasını engellemek amacıyla 17 Aralık 2020'de getirilen ve 30 Nisan'a kadar sürecek olan ihracat kısıtlaması nedeniyle zor günler yaşıyor.

Makarna sektörü, enflasyonun artmasını engellemek amacıyla 17 Aralık 2020'de getirilen ve 30 Nisan'a kadar sürecek olan ihracat kısıtlaması nedeniyle zor günler yaşıyor. Kısıtlama sonrası yılın ilk üç ayında 150 milyon dolar tutarında 275 bin ton makarna ihraç edilirken, geçen yılın aynı dönemine göre kayıp yüzde 21'e ulaştı.

Makarna üretiminin üçte ikisini 156 ülkeye ihraç eden Türkiye, üretimde dünyada üçüncü, ihracatta ise ikinci sırada. Geçen yıl yaklaşık 800 milyon dolar makarna ihracat yapılırken, sektör temsilcileri bu 600 milyon dolar kapatılacağını tahmin ettiklerini söylüyor.

Son yıllarda artan ihracatla birlikte Türkiye'deki makarnalık buğday üretiminin talebi karşılayamadığını ve ithalat yapıldığını belirten Türkiye Makarna Sanayicileri Derneği Başkanı Abdülkadir Külahçioğlu, makarna üretip ihracat etmek için buğday ithalatının şart olduğunu söyledi. Şu an iç tüketim ile ilgili hiçbir sıkıntının yaşanmadığını bildiren Külahçioğlu, makarna ihracatına getirilen kısıtlamanın kalıcı çözümünün ise farklı hammaddelerden makarna üretimi olduğunu ifade etti.

Külahçioğlu, "Türkiye'de makarnanın, sadece makarnalık buğdaydan üretilmesi yönünde kısıtlama var. Türkiye'deki uygulamanın bu şekilde kalmasını ancak

yurtdışında belli ülkelere sadece ihracat için farklı hammaddelerden üretimin önünün açılmasını istiyoruz. Artık teknoloji de gelişti ve pazar talepleri de rekabet koşulları da sektörü buna zorluyor. Mısır, bezelye, bakliyat ve pirinçten makarna yapılabilir. Birçok ülkede yüzde 100 yumuşak buğdaydan üretilmiş makarnalar kullanılıyor. Afrika, Güney Amerika, Irak ve Suriye'ye yönelik yüzde 100 yumuşak buğdaydan makarna üretimine izin verilmesini talep ediyoruz. Çünkü o pazarlarda bu ürün yüzde 100 yumuşak buğday olarak tüketiliyor. İhracat pazarlarımızın yüzde 80'inde ağırlıklı olarak yumuşak buğdaydan üretilmiş makarna bulunuyor. Bu pazarlardan yeterince pay alamıyoruz. Bunun önünü açıp, yine önce ithalat şartı konulursa hiçbir problem kalmayacak." ifadelerini kullandı.

Makarnaya uygulanan kısıtlamanın kaldırılması halinde yurtdışında bulunan buğdayın hem iç tüketim hem de ihracat için yeterli olacağına değinen Külahçioğlu, "Yasak bugün de kaldırılrsa, nisan sonunda da kaldırılrsa yeni sezona kadar buğdayda herhangi bir sıkıntı yaşanmaz. Gerek firmaların, gerek çiftçilerin elinde gerekse TMO'nun elinde bulunan stoklar yeterli." şeklinde konuştu.

"Yasak devam ederse ihracatımız ciddi anlamda zarar görür"

Orta Anadolu Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı Nihat Uysallı, ihracatın 30 Nisan'dan sonra normale döneceğini belirterek, "Buğday stoğumuzun korunması için zorunlu olarak bu kararın alındığını biliyoruz. Ülke menfaatlerinin korunması elbette önceliğimiz ancak yasak 30 Nisan'dan sonrasında devam ederse ihracatımız ciddi anlamda zarar görür." diye konuştu.

Oba Makarna Yönetim Kurulu Başkanı Musa Özgüçlü ise, kısıtlamayla birlikte navlun fiyatlarında yaşanan artışın sektörü zor duruma düşürdüğüne dikkat çekerek, "Özellikle konteynır bulma konusunda problem yaşıyoruz. Bu durumun böyle devam etmesi ihracat pazarlarında kayıplara neden olabilir." değerlendirmesini yaptı.

"KOBİ'ler limitli ihracat yapmalı"

Fatih Gıda sahibi Fatih Akın da, 2020 Aralık ayında makarna ihracatının kısıtlanmasıyla yüzde 60 seviyesinde olan yurtdışı üretimlerinin tamamen durduğunu söyledi. Akın, "Yurtdışından hammadde ithal etme imkanımız yok. Hammaddeyi İstanbul'dan dahi alamıyoruz. KOBİ'ler için limitli ihracata izin verilebilir." dedi.

1 milyon 300 bin ton patates depolarda çürüyor

Çiftçinin patatesleri depolarda çürüyor. Tohum Sanayicileri ve Üreticileri Alt Birliği verilerine göre depolarda 1 milyon 300 bin ton patates filizlendi ve çürümeye mahkûm ediliyor.

Tohum Sanayicileri ve Üreticileri Alt Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Ökkeş Yıldırım patates üreticilerinin çok zor durumda kaldığını söyleyerek, "çiftçimizin durumu şu an çok vahim. Depolarda patatesler çürüyor. Özellikle köylerdeki küçük depolarda çürümeye başladı" diye konuştu.

Maliyetler yüksek satış fiyatları düşük

Patatesin kilosunu yaklaşık 1 TL'ye mal ettiğini söyleyen Ökkeş Yıldırım, "Patates üretim olarak maliyeti çok yüksek bir ürün. Maliyet konusunda şampiyon bile diyebiliriz. Keşke 'pozitif' olarak şampiyon deseydik.

Çiftçi 1 TL'ye mal ettiği patatesi 30 kuruş, 40 kuruş gibi bir rakama satıyor. Aradaki makas çok yüksek. Artık çiftçi maliyeti çıkarmaktan vazgeçti, patatesleri zararına satıp hayvan yemleri veya farklı alanlarda kullanılması için satmak istiyor. Çünkü biz bu depolardaki çürümüş patatesleri çöpe atmak için bile ciddi paralar ödeyeceğiz." açıklamalarında bulundu.

Ökkeş Yıldırım "Çiftçi depolardaki patatesten vazgeçti, borçlarını ödeme peşinde.. Gelecek yıl üretimi için planlama dahi yapamıyorlar çünkü önlerini göremiyorlar.

07.04.2021

Çiftçinin parası kalmadı, bu noktada ya kredi desteği ya da kredi borçlarını öteleme desteği verilmesi gerekiyor" dedi.

Depolardaki patatesin %20-30'u yenecek durumda

Niğde Ziraat Odası Başkanı Veli Kenar pandemiden kaynaklı patatesteki arz talep dengesinin bozulduğunu söyleyerek sözlerine şöyle devam etti: "Çiftçimiz çok zor durumda. Şu an depolarda kalan patatesler filizlenmiş vaziyette. Depolardaki patatesin yüzde 20-30'u yenecek vaziyette. Devletimiz çiftçilere destek veriyor. Hem teşvik hem kredi desteği veriliyor. Ancak patates üreticisine destekler arttırılmalı. Patateslerin depolarda kalmasının en büyük sebebi tüketimin azalması. Restoranlar kapalı, turizm kapalı, oteller sınırlı sayıda konaklama imkanı veriyor. Hal böyle olunca patates üreticilerinin elinde tonlarca patates kaldı. Biz umuyoruz ki bu konuda hükümetimiz bize destek verecek. Bu alanda desteğin acilen gelmesini bekliyoruz."

Kurumlar vergisinde geri adım yok

İş ve ekonomi dünyasından gelen eleştirilere ilişkin olarak AK Parti ekonomi kurmayları, ilk geçici vergi döneminin istisna tutulmasının tartışma konusu olmadığını ifade ederek, bu konuda bir değişikliğin gündemlerinde bulunmadığını belirttiler.

Cuma günü TBMM'ye sunulan torba kanun teklifinde öngörülen kurumlar vergisinin yüzde 25'e çıkarılmasına ilişkin hükmün, geriye dönük yürüyecek olmasına yönelik gelen eleştirilere rağmen, ekonomi yönetiminin bu alanda geri adım atmayacağı öğrenildi. AK Parti kaynakları düzenlemenin 2021 yılı başından itibaren geçerli olacağını ilk geçici vergi döneminin istisna tutulması konusunda bir çalışmalarının bulunmadığını ifade ettiler.

Geçtiğimiz hafta Meclise sunulan ekonomiye ilişkin düzenlemeleri içeren torba teklifte; kurumlar vergisi 2021 yılı için yüzde 25, 2022 için ise yüzde 23 olarak öngörülüyor. Bugün Meclis Plan Bütçe Komisyonu'nda görüşülecek yasa teklifinin en dikkat çekici maddesini kurumlar vergisindeki artış oluşturuyor. Kurumlar vergisindeki sürpriz artış tartışılmaya devam ederken, iş dünyası ve konunun uzmanlardan vergi oranlarındaki artışın kanunun yayım tarihinden sonraki dönemi kapsamı gerektiği, geriye yürümesi halinde ihtilaf konusu olabileceği konusunda uyarılar geliyor.

Yasa teklifinin nisan ayında yasalaşması durumunda, kurumlar vergisindeki artışın ilk geçici vergi döneminde uygulanmayarak, sonraki geçici vergi dönemini kapsamı gerektiğini ifade ediyorlar.

İş ve ekonomi dünyasından gelen eleştirilere ilişkin olarak AK Parti ekonomi kurmayları, ilk geçici vergi döneminin istisna tutulmasının tartışma konusu olmadığını ifade ederek, bu konuda bir değişikliğin gündemlerinde bulunmadığını belirttiler.

Yasa çıkmadan ödeme yapanların durumu ne olacak?

“İhtirazlı kayıtlı ödenip ilerde dava açılabilir”

Kurumlar vergisindeki yeni durum, vergi artışı yanı sıra geçerli olduğu dönemle ilgili başka bir tartışmaya daha sebep oldu. 2021 yılı birinci dönemine ilişkin kurumlar vergisi beyanname verme ve bunların ödenmesine ilişkin süreç başladı. Gelir İdaresi Başkanlığı'nın 2021 yılı vergi takvimine göre, Ocak, Şubat ve Mart aylarına ilişkin geçici vergi beyannamelerinin verilme ve ödeme işlemleri 1 Nisan-17 Mayıs tarihleri arasında yapılabilecek. Gelir İdaresi, özel yazılım ve programları henüz beyanname ve ödemeler için açmasa da internet üzerinden doğrudan başvuru yapma ve ödeme imkanı bulunuyor. Bu durumda, isteyen mükellef ilk çeyreğe ilişkin beyanname verip ödemeyi yürürlükteki yüzde 20'lik oranı üzerinden yapabilecek.

“Ek tarhiyat yapılabilir”

Gazetemiz yazarlarından Bumin Doğrusöz, isteyen mükellefin beyanname verdiğini, ancak yasanın 17 Mayıs'tan önce çıkması halinde, vergi dairelerinin ek tarhiyat yapabileceklerini söyledi. Doğrusöz, başka bir alternatif olarak da mükellefin kendiliğinden ek beyanname vermesinin mümkün olduğunu kaydetti. Öte yandan DÜNYA'ya bilgi veren vergi hukukçuları, geçici verinin ilk dönemine ilişkin beyanname verip yüzde 20 oranı üzerinden ödeme yapacaklarını, bunu 'ihtirazi kayıtlı' gerçekleştirebileceklerini söylediler. Hukukçular, teklifin olduğu gibi kabul edilmesi durumunda, vergi artışının geriye yürütülmesi noktasında dava açılabileceğini, konunun Anayasa Mahkemesi'ne kadar gidebileceğini anlattılar.

“Yatırım iklimini bozar, Türkiye'nin büyüme hedefiyle uyumlu değil”

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından açıklanan Ekonomi Reformları Paketi'nde yatırım ve üretimi desteklemeyi temel alan bir anlayışın hakim olduğunu belirten ATO Başkanı Gürsel Baran, vergi oranındaki artışın yatırımları desteklemekten uzak bir adım olacağını söyledi.

Vergi artışının Türkiye'nin yatırım, üretim, istihdam ve ihracat temelinde büyüme hedefi ne uygun bir gelişme olmadığını da anlatan Baran, genel vergi geliri düzeyini büyük ölçüde etkilemeyecek bu kararın, işletmeler açısından önemli bir yük oluşturacağını ifade etti.

Olağanüstü bir dönemden geçildiğinin altını çizen Gürsel Baran, “Bu süreçte işletmeler bir yandan değişime ayak uydurmak, bir yandan varlıklarını devam ettirmek bir yandan da istihdamı korumak için çalışıyor. Bu süreçte üretim için gerekli dinamizmi kazanmak açısından vergi yükünün azaltılması beklenirken tam tersine artış yönünde çalışma yapılması yatırımcının moralini bozan bir gelişme oldu” diye

07.04.2021

konuştu. Küresel ekonomideki sorunlara rağmen büyümeyi sürdürmek, istihdamı artırmak, enflasyonla mücadeleye devam etmek ve nihayetinde makroekonomik istikrarı güçlendirmenin yollarından birinin de vergi politikaları olduğunun altını çizen Baran, “Vergi oranlarının, yatırıma teşvik ederken kayıt dışılığı azaltacak ve üretim ve istihdamı artacak şekilde düzenlenmesi gereklidir. Bunun da yolu vergi oranlarını düşürmektir” dedi.

Baran, vergilendirme dönemi başlamışken yapılacak artışın, yatırım planlamasını önceden yapan yatırımcılar için moral bozucu bir gelişme olduğunu, bunun yabancı yatırımcı için de caydırıcı etki yapabileceğini söyledi.

Fitch'ten Türkiye değerlendirmesi

Fitch Ratings, Türk bankalarının yabancı para likiditeleri kısa süre için piyasalara erişememe durumunu karşılamak için yeterli olduğunu açıkladı.

Uluslararası derecelendirme kuruluğu Fitch Ratings, TCMB Başkanı'nın değiştirilmesi, artan piyasa oynaklığı ve lirada değer kaybı sonrasında Türk bankaları için refinansman riskinin arttığını bildirdi. Bununla birlikte, Türk bankacılık sektörünün döviz likiditesinin piyasalara erişiminin kısa süre için kapanmasını ve döviz mevduatlarından ılımlı bir çıkışı karşılamak için yeterli seviyede olduğunu vurguladı.

Fitch, "Türk Bankalarının Dış Borcu ve Yabancı Para Likiditesi" raporunda Naci Ağbal'ın TCMB başkanı olarak değiştirilmesinden bu yana Türkiye'nin risk priminin arttığı ve küresel olarak riskten kaçınmanın ön plana çıktığı 2021'de Türk bankalarının dış borçlarının düşmesini ve dış fonlama maliyetlerini artmasını beklediklerini ifade etti.

"Bankaların kısa vadeli döviz borç servis zorunluluklarının, piyasanın 12 ay için tam kapandığı olağanüstü bir durumda, 45-50 milyar dolara yükseldiğini tahmin ediyoruz" ifadelerini kullanan Fitch, bankaların 2020 yılı sonu itibariyle kullanılabilir döviz likiditelerinin 94 milyar dolar olduğunu ve bunun potansiyel borç servisini ve yurt içi döviz mevduatlarından yüzde 20 civarında çıkışı karşılamak için yeterli olacağını belirtti.

Fitch, "Ancak, Türk bankalarının bu likiditeyi tamamen tktme kabiliyetleri belirsiz, ve uzun süreli bir piyasa kapanışında veya önemli yabancı para mevduatı ıkışları yabancı para likiditesi test edilebilir" ifadelerini de kullandı

07.04.2021

Raporda, "Türk bankalarının 2020 yıl sonu yabancı para likiditesinin yarısının TCMB'ye yapılan plasmanlardan, özellikle de döviz swaplarından oluştuğunu tahmin ediyoruz. Bu plasmanlar Türkiye'nin döviz rezervlerine katkı sağladığından, yabancı swap işlemleri üzerindeki kısıtlamaların kademeli olarak gevşetilmesini bekliyoruz. Bu nedenle, bankaların yabancı likidite konusunda TCMB'ye bağımlılığı 2021'de yüksek kalacaktır. Yüksek maliyet, Türkiye'deki yabancı para cinsinden kredilere olan zayıf talep ve yeterli sektör yabancı para likiditesi göz önüne alındığında döviz kredilerinin ılımlı bir şekilde azalmasını bekliyoruz" değerlendirmesi de yapıldı.

JPMorgan'ın Türkiye enflasyon beklentisi yükseldi

JPMorgan, enflasyon dinamiklerinin kötüleştiğine işaret ederek, Türkiye için yıl sonu enflasyon tahminini yüzde 11.2'den yüzde 13.4'e yükseltti.

Yatırım bankası JPMorgan, TL'deki son dönemdeki değer kaybının fiyat baskısı oluşturmaya başladığını söyleyerek, Türkiye'nin yıl sonu enflasyon tahminini yüzde 11,2'den yüzde 13,4'e revize etti.

JPMorgan'ın bugün yayınladığı notta, "Talep koşullarındaki olası zayıflamaya rağmen, enflasyon dinamikleri kötüleşti" denildi.

Raporda, "Sonuç olarak, yıl sonu enflasyon tahminimizi yüzde 11,2'den yüzde 13,4'e revize ettik. 2022 sonu enflasyon tahminimizi değiştirmeyerek yüzde 10,5'te tuttuk" denildi.

Çin'in Ankara Büyükelçisi Dışişleri Bakanlığına çağrıldı

Çin'in Ankara Büyükelçisi Liu, Büyükelçiliğin sosyal medya paylaşımlarından duyulan rahatsızlık nedeniyle Dışişleri Bakanlığına çağrıldı.

Çin'in Ankara Büyükelçisi Liu Şaobin, Büyükelçiliğin sosyal medya paylaşımlarından duyulan rahatsızlık nedeniyle Dışişleri Bakanlığına çağrıldı.

Yetkililerden edinilen bilgiye göre, Dışişleri Bakanlığına çağrılan Çin'in Ankara Büyükelçisi Liu'ya, Büyükelçiliğin Twitter hesabından yapılan paylaşımlardaki ifadeler konusunda duyulan rahatsızlık dile getirildi.

Büyükelçiliğin paylaşımları

Çin'in Ankara Büyükelçiliği, Twitter hesabından, İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener ve Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş'ın Twitter hesaplarını etiketleyerek, şu ifadeleri kullanmıştı:

"Çin tarafı, herhangi bir kişi veya gücün, Çin'in egemenliğine ve toprak bütünlüğüne herhangi bir şekilde meydan okumasına kararlılıkla karşı çıkmakta ve bunu şiddetle kınamaktadır. Çin tarafı, haklı karşılık verme hakkını saklı tutmaktadır."

Kılıçdaroğlu: Amaç gündem değiştirmek

Kılıçdaroğlu, "Ne darbesi kardeşim? Darbe yok, amaç gündem değiştirmek. Esnafın-işsizlerin derdini örtmek için 'Vay bize darbe' diye amirallerin Montrö açıklamasına mal bulmuş mağribi gibi saldırdılar. Sen en başta 'Lozan da Montrö de bizim güvencemiz' desen bir şey olmayacak. Kimse yemiyor artık bu numaraları. Adam bir de emekli amiral, emekliler dünyanın neresinde darbe yapmış?" dedi.

CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu, TBMM'de partisinin grup toplantısında konuştu.

Kılıçdaroğlu konuşmasında şunları söyledi: "nce bir durum tespiti yapmamız gerekiyor. Sıkıntılı bir tablo var. Yönetim erkini kaybetmiş bir siyasal iktidarla karşı karşıyayız. Çaresizlik üreten, çaresizliğini örtbas etmek için sağa sola saldıran, yapay gündem oluşturmaya çalışan bir hkmetle karşı karşıyayız. şu anda pandemi sürecindeyiz, insanlar açı bekliyorlar. Nerede aşılar? Isparta'ya giden arkadaşımıza bir kadın, '70 yaşını aşkıyorum, bir türlü açı gelmedi.' Kim yönetiyor bu ülkeyi, kim sorumlu bu ülkenin yönetiminden? Bu soruyu herkesin sorması lazım. Kafası karışık olan vatandaşlarımıza sesleniyorum. 'Bu gidiş gidiş değil' diyorsan bu kardeşini dinleyeceksin. Ben sana doğruları söylemeye devam edeceğim."

"Türkiye vaka sayısında ABD'yi geçti"

"Kalabalık kongreler... Yahu yanlış bu arkadaş! Defalarca söyledik. Bakın şu CHP'nin kurultayı, bu da AK Parti'nin kurultayı. Vatandaşa hangisi rnek? (Fotoğrafları göstererek) Bu mu, bu mu? Bu rnek ise bilin ki CHP ülkeyi adalet ile yönetecektir."

diyen Kılıçdaroğlu, "Hiçbir vatandaşı tehlikeye atmayacaktır. Gazeteciler burada. Sorsunlar, CHP'nin kurultayı nasıl oldu? Kurultayı yapmadan önce Sağlık Bakanlığı'na yazı yazdık, 'kongremizi nasıl yapalım?' Söyleyin devleti kim daha iyi yönetir. Söylüyorlar 'CHP gelse memleketi yönetir mi?' Bal gibi yönetir. Açlık olmaz, sefalet olmaz. Bir de Bilim Kurulu var. Türkiye, vaka sayısında 4 Nisan'da ABD'yi geçti. Bilim Kurulu, tamamen hikâye. Ne dediği belli değil hiçbirinin bilimle ilgisi yok." dedi.

"Esnaf Sicil Gazetesi, 99 bin kişi iflas etti... Bu 99 bin kişi nasıl yaşıyor?" diye soran Kılıçdaroğlu, "Nasıl yaşadıkları sarayın umurunda değil. Umurunda olan tek şey 'koltuğumu nasıl korurum.' Kendini vazgeçilmez adam görüyorsun. Dünyadaki bütün mezarlıklar vazgeçilmez adamlarla doludur. Sadece esnaf mı? Kırşehir'de patatesler depoda duruyor. Duruyor ama banka haciz gönderiyor. Traktörüne, evine... Sen üreticinin patatesini, bekleyen elmayı aldın mı? İcra kapıda. Tarım Kredi gelmiş, 'parayı öde.' 'Satmadıktan sonra nasıl ödeyeceğim?' Saray hükümetinden çiftçinin alacağı var. Eskiden yapılandırmada 5 taksitti, şimdi üç taksit. Çiftçi nasıl ödeyecek bunu? Traktöre, evine, hayvanına haciz gelmiş, nasıl geçinecek? Peki emekliler hayatından memnun mu? Emekli kardeşimiz, bir yerden değil, beş yerden maaş alıyorsa mutlu... Beş yerden maaş alanlarla saray lebalep dolu. Emeklinin durumu perişan vaziyette. Bin lira ikramiye verdiler, 2018'de. Her şeye zam geldi, enflasyona göre zam yap. 'Emekli hayatından memnun, beni görünce alkışlıyorlar' diyor. Hepimizin oturup düşünmesi lazım. Emekli maaş ikramiyesini en az bin 500 lira yapacağım. Emekli gramla et alıyor. 7 milyon 900 bin emekli, asgari ücretin altında aylık alıyorlar. Bu emekliler 30 - 35 yıl çalıştılar, vergi ödediler, emekli oldular, saray hükümeti zulmetmeye başladılar. Emekliye 'bununla idare et, para yok' diyor, malı götürenlere para var. Ayrıca dul yetim aylığı alanlar var. Ne kadar alıyorlar biliyor musunuz? 763 lira... Bunlarda vicdan var mı?" diye konuştu.

Bildiri tepkisi

Kılıçdaroğlu, 104 emekli amiralin yayınladığı bildiri konusunda, "Bütün bunlar olurken 'Türkiye'de darbeciler var.' Ne darbesi kardeşim? Darbe yok, amaç gündem değiştirmek. Esnafın-işçinin-işsizinin derdini örtmek için 'Vay bize darbe' diye amirallerin Montrö açıklamasına mal bulmuş mağribi gibi saldırdılar. Ne darbesi kardeşim ne bu paranoya? Bütün bunları örtmek için. Esnafın, çiftçinin derdi konuşulmasın. Sen en başta 'Lozan da Montrö de bizim güvencemiz' desen bir şey olmayacak. Kimse yemiyor artık bu numaraları. Adam bir de emekli amiral, emekliler dünyanın neresinde darbe yapmış? Bu kadar saçmalığı Türkiye Cumhuriyeti Devleti hiç görmedi. Şu gerçeği herkes bilsin. Artık ortada devleti sağlıklı yöneten bir iktidar yoktur. Ortak da sağlıklı bir ortak değil. Bakanlar bakan değil. Bürokratlar ise hiç bürokrat değil. Tamamı yağcılardan oluşmuş. Akıllarını kiraya vermişler. Gündemi büyütme ve halkın gündemini çalmak için, 'bir bildiri yayınlayın.' Derhal emredersiniz. 'Sizler de açıklama yapın.' Artık bunlar devleti yönetemiyor. Bu numaraların hiçbirini bu millet yemiyor. Millet, 'sandığı getir, sandığı' diyor." şeklinde konuştu.

Bahçeli'den bildiri tepkisi: Bal gibi darbe çağrısıdır

"Vehimlerinin ve gizli emellerinin esiri olan 104 emekli amiral Türk demokrasi tarihinin kara bir lekesidir." diyen MHP lideri Bahçeli, "Bu çağrı bal gibi darbe çağrısıdır. Bu bildiri demokrasiyi hedef alan torpidodur. Bu bildiri hukuk gaspı milli iradeye doğrultulmuş silahtır." ifadesini kullandı.

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, partisinin TBMM grup toplantısında yaptığı konuşmada, "Montrö Boğazlar Sözleşmesi Lozan Antlaşması'nın tamamlayıcı bir halkası, ayrılmaz bir parçasıdır. Aynı zamanda bizim kırmızı çizgimiz, Karadeniz'in barış ve istikrar güvencesidir." dedi.

Bahçeli, "Vehimlerinin ve gizli emellerinin esiri olan 104 emekli amiral Türk demokrasi tarihinin kara bir lekesidir. Bu lekeyi temizlemek demokrasinin, hukukun ve milli iradenin tarihe karşı namus, şühedaya da vefa borcudur." diye konuştu.

Bahçeli, "Bu çağrı bal gibi darbe çağrısıdır. Bu bildiri demokrasiyi hedef alan torpidodur. Bu bildiri hukuk gaspı milli iradeye doğrultulmuş silahtır." diye konuştu.

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, "Şimdi bu bildiriye imza atanların hesap verme vakti gelmiştir. İbreti alem için, 104 emekli amiralin rütbeleri sökülmelidir. Emeklilik hakları ellerinden alınmalı, emekli maaşları kesilmelidir. Bildiriyle ilgili adli ve idari soruşturma derinleştirilerek tekemmül ettirilmelidir." ifadelirini kullandı.

Bahçeli, "CHP yönetimi bir kere daha demokrasiyle ters düşmüştür. Bir kez daha darbe hasreti çeken çapulcularla birleşmiştir. 4 Nisan bildirisinin görünmeyen imzası Kılıçdaroğlu'na aittir." dedi.

Günlük vaka sayısı 50 bine yaklaştı

Türkiye'de son 24 saatte 49 bin 584 kişinin testi pozitif çıktı, 211 kişi hayatını kaybetti.

Türkiye Günlük Koronavirüs Tablosu, "covid19.saglik.gov.tr" adresinden paylaşıldı. Buna göre, Türkiye'de son 24 saatte 271 bin 547 COVID-19 testi yapıldı, 49 bin 584 kişinin testi pozitif çıktı, 211 kişi yaşamını yitirdi, hasta sayısı 2 bin 3 oldu.

Son 24 saatte 28 bin 498 kişinin COVID-19 tedavisi ya da karantinasının sona ermesiyle iyileşen sayısı 3 milyon 159 bin 475'e yükseldi. Toplam test sayısı 40 milyon 83 bin 142'ye ulaştı, vaka sayısı 3 milyon 579 bin 185, vefat sayısı 32 bin 667, ağır hasta sayısı 2 bin 477 oldu.

Haftalık verilere göre, bu hafta hastalarda zatürre oranı yüzde 3,1, yatak doluluk oranı yüzde 55,7, erişkin yoğun bakım doluluk oranı yüzde 66,5, ventilatör doluluk oranı yüzde 33, ortalama temaslı tespit süresi 9 saat, filyasyon oranı yüzde 99,9 olarak kayda geçti.

Lojistik maliyeti soframızdaki gıdayı ve ihracatı tehdit ediyor

Ali Ekber YILDIRIM

07 Nisan 2021 Çarşamba

Tarımda Türkiye'nin sahip olduğu büyük potansiyelin pandemi sürecinde nasıl zenginliğe dönüştüğünü, Avrupa'da yapılamayan üretimin Türkiye'deki çiftçiler tarafından nasıl gerçekleştirildiğini dün yazdık.

İspanya, İtalya, Yunanistan, Mısır ve daha birçok ülkede üretime dair sorun yaşandığında Türkiye'nin devreye girerek o açığı kapatabilecek güce sahip olduğunun örneklerini gördük. Ancak, sadece açığı kapatmak veya diğer ülkelerin yarattığı boşluktan yararlanarak bir yere varılamaz. Dönemsel olarak elde edilen bu başarıların kalıcı olması için sadece tarla boyutunu, yüksek girdi maliyetlerini, fiyatları değil, lojistik, pazarlama, markalaşma ve daha birçok yönüyle tarımın ele alınması gerekiyor.

Zamanla yarışılıyor

Özellikle son dönemde lojistik konusunda çok büyük sorunlar yaşanıyor. Sadece tarım ve gıdada değil genel anlamda ihracatta sorunlar var. Fakat tarım ve gıdadaki sorunun boyutları çok daha büyük. Çünkü bu ürünlerin hasat dönemi, hasattan sonra ürünün tüketiciye ulaştırılması hep zamanla yarış içerisinde yapılıyor. Bir günlük aksama ürün heba olmasına neden olabiliyor.

Yurtiçinde üretim alanları tüketim merkezlerinden uzaklaştıkça lojistik maliyeti artıyor. Bugün köprü ve otoyol fiyatları bile tükettiğimiz tarım ve gıda ürünleri üzerine önemli bir maliyet bindiriyor. Otoyollardan veya köprülerden geçmesek bile dolaylı bir para ödüyoruz. Yetmiyor yediğimiz içtiğimiz gıdalar üzerinden ayrıca bir ödeme yapıyoruz.

Asıl büyük sorun ihracatta yaşanıyor. Konteyner bulunamıyor, Avrupa'nın belli başlı limanlarına konteyner gemileri gidemiyor. Kiralar, her geçen gün ciddi oranda artıyor. Yaş meyve ve sebze özellikle zamanla yarışılıyor. Bu nedenle uçak kargo önemli. Türk Hava Yolları bu konuda önemli başarılar da elde etti. Ancak tek başına yeterli olmuyor.

Avrupa'nın 5 önemli limanına girilemiyor

Lojistik denilince en önemlisi liman. Ürününüzü deniz yoluyla taşıyacağınız limanlar. Türkiye, bugün Avrupa'nın en önemli 5 limanına doğru dürüst giremiyor. Bu konuları yakından takip eden, genç kuşağın başarılı ihracatçılarından Cemil Gökçen, İzmir Ticaret Odası Gıda İmalat Meslek Komitesi Başkanı. Cemil Gökçen, olmazsa olmaz 5 liman sayıyor; Felixstove (İngiltere), Antwerp (Belçika), Rotterdam (Hollanda), Hamburg ve Bremerhaven (Almanya).

Bu limanların önemini ve Türkiye'nin neler yapması gerektiğini Cemil Gökçen şu sözlerle anlatıyor: "Bu limanlar sadece buldukları ülke için değil, serbest dolaşım olması nedeniyle tüm Avrupa Birliği için ithalat kapılarıdır. Örneğin; limanı olmayan Avusturya malını isterse Almanya isterse Hollanda üzerinden çeker. Kuzey Fransa, Belçika üzerinden çeker. Ya da Almanya'nın batısında olan bir ithalatçı, malını Almanya limanları üzerinden değil, Hollanda ya da Belçika limanları üzerinden ithal edebilir.

Ayrıca, sadece bu limanlarda büyük demiryolu ağları bulunur. Avrupa'nın en ücra köşelerine bile bu limanlardan kolayca ve Türkiye'den tır ile göndermekten çok daha uyguna konteyner gönderilebilir. Türkiye sadece kendine ait konteyner filosu yapmamalı buna ek olarak Avrupa Birliği içinde de tren yolu taşıması yapan firmalar ile anlaşıp, kendi mallarını gönderebilmelidir. Eğer Antalya'dan tropikal meyve gönderilecek ise, Antalya limanına gelen giden gemilerin sayısı arttırılmalı ve mallar Mersin ya da İzmir'e gönderilmek zorunda bırakılmamalıdır."

Konteyner fiyatı 500 dolardan 3 bin dolara çıktı

İhracatta sadece üretmenin yeterli olmadığını, ürünü istenilen tarihte, uygun nakliye fiyatı ve sağlıklı bir biçimde de alıcıya teslim etmenin önemine dikkat çeken Cemil Gökçen dikkat edilmesi gerekenleri şöyle sıralıyor:

1- Bu tüm ürünler için geçerli, ancak tarım ve gıda ürünlerinin nakliyeleri daha fazla önem arz ediyor. Çünkü tarım ve gıda ürünlerinin kullanım tarihlerinin, gıda dışı ürünlere göre kısa olması; yaş meyve sebzenin son tüketim tarihi maksimum 15 gün.

2- Gıda ürünlerinin taşınmasının hassas, ısı kontrollü, temiz, gıdaya uygun konteynerlerde olması gerekiyor. Donuk ürünler -18 derece, taze meyve ve sebze ve bazı kuru meyveler dönemine göre + 4 derece, diğerleri oda sıcaklığında, ama temiz konteynerlerde taşınmalı.

3- Konteyner içindeki malın çok da pahalı olmaması; 1 tır beyaz eşya, 1 tır mobilya vb. ürünler belki 40-50 bin doların üzerinde olduğu için nakliye 3 bin dolar bile olsa yüzde 10 maliyet eklemiyor. Ama bir konteyner gıda ürünü ortalama 15- 20 bin dolar arası ve 3 bin dolar olan navlun, maliyetleri ciddi olarak arttırıyor.

Küresel konteyner krizi var

4- Son dönemde küresel bir konteyner krizi var. Navlun dediğimiz konteyner taşıma fiyatları çok arttı. Türkiye'nin en çok tarımsal ihracat yaptığı Batı Avrupa limanlarına bir kaç ay önce 500 Euro ile 500 Sterlin arasında konteyner fiyatı verilirken, şimdi bu rakamlar 2 bin Euro, 2 bin Sterlin oldu. Bunun yanında boş ve temiz konteyner bulmak da çok zor. Malınızı göndermek için 3 ile 5 hafta sonrasındaki gemiye sıraya girmeniz lazım.

5- Süveyş Kanalı'ndaki tıkanma ve İstanbul Ambarlı limanında gemi kazası bu taşımalara daha da kötü etki yapacaktır. Türkiye'nin bu konularda yapacak bir şeyi yok.

6- Küresel gemi taşıyıcılarına baktığımızda MSC, Maersk, Hapag, Hamburg Süd, Cosco, ZIM vb. bunlar hep yabancı firmalar ve Türkiye'de muhatap bulmak bile imkansız. Çoğu e-mail ile iletişim kuruyor. İhracatçı siparişleri teslim edemiyor, malının da parasını alamıyor vb. ciddi sıkıntı var.

Neler yapılmalı?

7- Bu sorunu aşmanın bir yöntemi var. Türkiye, nasıl havayollarında eksiği, hatası, noksanı ile Türk Hava Yolları ile bir başarı sağladı ise, benzerini de Arkas ve Turkon ile yapabilir. Bu 2 firma da Türk. Hatta Arkas'ın gemileri bile Türk bandıralı, Turkon yabancı bandıra. Ancak Arkas Akdeniz içine yoğunlaşmış ve sadece Hamburg limanına 1 adet seferi var, çoğu kişi de bilmez. Turkon ise Akdeniz limanları ile Kuzey Amerika'da aktif, Batı Avrupa'da çok az seferi var. Bu 2 firmaya destek verilebilir ise, ihracatçı en azından yabancı gemi firmalarının boyunduruğundan biraz olsun çıkar ve malını zamanında ve uygun navlun ödeyerek ihraç eder.

Özetle, tarım ve gıdada Türkiye'nin sahip olduğu potansiyelinin değerlendirilmesi için üretimin, ihracatın önündeki engellerin kaldırılması gerekiyor. Çiftçinin en büyük sorunu olan yüksek girdi maliyetleri mutlaka ucuzlatılmalı ve çiftçinin para kazanması sağlanmalı. Üretilen ürünün ihracatı için lojistik ile ilgili sorunlar çözülmeli. En basitinden, gıda komitesi varken yine aynı kurumlardan oluşan fiyat istikrar komitesi kurmak yerine lojistik sorunlarını çözecek bir yapı kurulmalı.

Demiryolları devreye alınmalı

Dondurulmuş Gıda Sanayi Derneği Başkanı Murat Bayazit, tarımda işin en önemli boyutlarından birisinin lojistik olduğuna dikkat çekerek bu konuda demiryollarının devreye girmesi gerektiğini söylüyor.

Lojistikte artan fiyatlara dikkat çeken Bayazit şu bilgileri verdi: "Maliyetler çok yüksek ama bunu bir yana bıraktık, konteyner bulmak zor. Türkiye'den Avrupa limanlarına konteyner göndermek çok büyük sorun. Bulamıyoruz, yok. Bu nedenle mutlaka tren hattı ile reefer (soğutuculu) konteyner taşımacılığı yapmamız gerekiyor. Bu çok büyük kolaylık sağlayacaktır. Geçen sene Trakya'dan İtalya'ya denemeler yaptık, başarılı da

07.04.2021

oldu. Treni mutlaka devreye almamız gerekiyor. Çilekte sezon başlıyor. Kiraz, incir ve diğer ürünlerde artık konteynerdan dolayı gol yememeliyiz. Türk Hava Yolları (Turkish Kargo) denizaşırı ülkelere iyi çalışıyor. Avrupa için de treni devreye sokmak şart. Çin'in kuşak yol projesi önemli. Bizim bu rüzgârdan iyi yararlanmamız gerekir."

Yüksek enflasyonun nedenlerinden biri de kur artışı

Alaattin AKTAŞ

07 Nisan 2021 Çarşamba

✓ **Martta üretici fiyatlarında gözlenen hızlı artışta döviz kurundaki tırmanışın da etkili olduğu Merkez Bankası tarafından da kabul edildi.**

✓ **Merkez Bankası örtülü biçimde bir uyarıda da bulunuyor ve üretici fiyatlarından tüketiciye yansımanın eşel mobil sayesinde sınırlı kaldığını belirtiyor.**

Bu bizim değil, Merkez Bankası'nın görüşü. Merkez Bankası tarafından dün yayımlanan "Mart ayı fiyat gelişmeleri" başlıklı değerlendirme notunda üretici fiyatlarında mart ayında kaydedilen yüksek oranlı artışın nedenleri arasında döviz kurundaki tırmanış da sayıldı. Ancak Merkez Bankası'nın, yüksek enflasyona yol açan nedenleri sıralarken, kur artışını, "döviz kuru gelişmeleri" şeklinde tanımlamak suretiyle biraz önemsiz gösterme çabası içine girdiği de dikkat çektir.

Merkez Bankası'nın açıklamasında yurtiçi üretici fiyatlarının mart ayında yüzde 4.13 düzeyinde belirgin bir yükseliş gösterdiği ve yıllık artışın yüzde 31.20'ye ulaştığı hatırlatıldı. Merkez Bankası üretici fiyatlarındaki bu hızlı artışı şöyle değerlendirdi:

"Bu yükselişte, emtia fiyatlarında süregelen artışların, döviz kuru gelişmelerinin ve arz kısıtlarının etkisi hissedilmiştir. Bu dönemde ana metal, metal ürünleri, kimyasal, tekstil, kauçuk ve plastik imalatı sektörlerinde yüksek oranlı fiyat artışları izlenmiştir. Bu gelişmelerle, petrol ve ana metal hariç imalat sanayi fiyatlarının eğilimi üç aylık düşüşün ardından yükselmiştir."

Faiz değil, döviz kuru!

Açıklamanın ilk cümlesine bir kez daha bakalım. Merkez Bankası, "Yükselişte emtia fiyatları, döviz kuru ve arz kısıtları etkili oldu" diyor.

Nerede yüksek faiz vurgusu? Hani yüksek faiz enflasyonu artırırdı!

Para Politikası Kurulu'nun 18 Mart toplantısında faiz yüzde 17'den yüzde 19'a çıkarıldı ama bunun fiyatlar üstünde artırıcı yönde bir etkisi olmadı mı yani?

Merkez Bankası, Başkan Şahap Kavcıoğlu'nun yazarlığı döneminde savunduğu "Faiz artışları dolaylı olarak enflasyonun artmasına yol açacaktır" görüşünü benimsemiyor olabilir mi? Ya da Kavcıoğlu başkan olunca bu görüşünü değiştirdi mi?

Tam bir doluya koysan almıyor, boşa koysan dolmuyor durumu!

Döviz kuru tabii ki etkili oldu

Merkez Bankası mart ayındaki hızlı fiyat artışında kurun etkisinden adeta kerhen söz ediyorsa da oranlar ortada.

Ay sonlarındaki değerlere göre dolar geçen ay yüzde 16 arttı.

Kurdaki yükseliş Merkez Bankası'ndaki başkanlık operasyonundan sonra başladığı için ayın üçte birinde etkili oldu. Dolayısıyla kur artışı ay ortalaması bazında daha düşük.

Ama nereden bakılırsa bakılsın hiç de azımsanmayacak bir kur artışı var ve bu da doğal olarak fiyatları etkiliyor.

Dolar ve euronun son iki ayı

	Mart	Şubat	Değ.(%)
Bitiş			
Dolar	8,33	7,19	15,9
Euro	9,77	8,78	11,3
Sepet kur	9,05	7,99	13,3
Ortalama			
Dolar	7,63	7,07	7,9
Euro	9,09	8,56	6,2
Sepet kur	8,36	7,82	7,0

“EŞEL MOBİL TÜKETİCİYE YANSIMAYI ÖNLÜYOR”

Merkez Bankası'nın değerlendirme notunda üretici fiyatlarındaki hızlı artışın tüketici fiyatlarına eşel mobil uygulaması sayesinde sınırlı bir şekilde yansıdığına dikkat çekildi.

Değerlendirmede “Aylık bazda ara malı ve enerji fiyatları yüzde 5'in üzerinde artış kaydederken, enerji fiyatlarındaki artışın tüketici enflasyonuna yansımaları eşel mobil uygulaması nedeniyle sınırlı olmuştur” görüşüne yer verildi.

Üretici fiyatlarındaki artışta yok yok! Her grupta hızlı fiyat artışları yaşanıyor. Yİ-ÜFE kapsamındaki yıllık artışlar ana sanayi kollarına göre mart ayı itibarıyla şöyle:
(Parantez içindeki oranlar 2020'nin mart ayındaki yıllık artışı gösteriyor.)

- Ara mallar yüzde 37.72 (7.04).
- Dayanıklı tüketim malları yüzde 29.35 (11.43).
- Dayanıksız tüketim malları yüzde 23.98 (13.25).
- Sermaye malları yüzde 27.31 (9.99).
- Enerji yüzde 23.27 (1.53). Merkez Bankası hangi kalemlerde nasıl bir fiyat artışı yaşanmakta olduğunu detaylı olarak sıralıyor ve geleceğe ilişkin de önemli bir ipucu veriyor: “Bu gelişmelerle, tüketici fiyatları üzerindeki üretici fiyatları kaynaklı baskılar güçlenerek devam etmiştir.” Dün bu köşede “Enflasyonda turpun büyüğü heybede” diye boş yere mi yazdık!

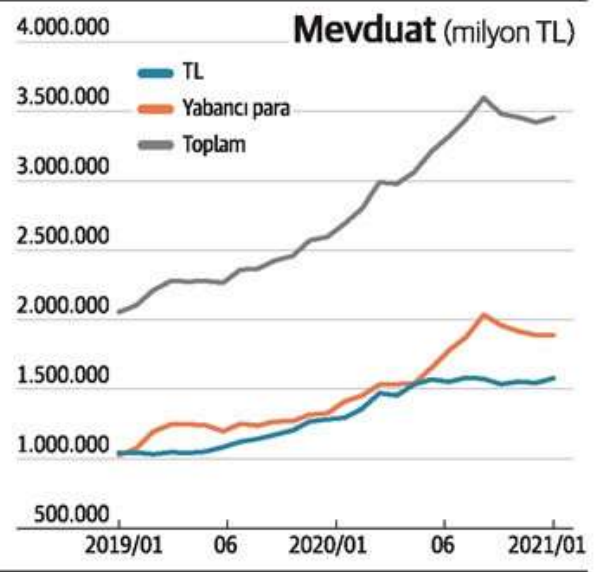
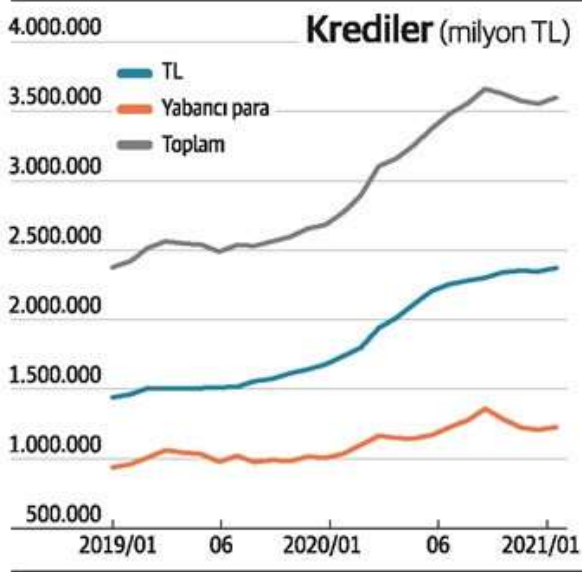
Hem kredi hem mevduat hacminde düşüş eğilimi var

Talip AKTAŞ

07 Nisan 2021 Çarşamba

Ekonominin öncü göstergelerinden kabul edilen kredi kullanımında son 6 aydan bu yana nominal olarak düşüş eğilimi gözleniyor. Pandemi kaynaklı daralmayı hafifletmek amacıyla geçen yıl özellikle kamu bankaları kanalıyla sağlanan kredi genişlemesiyle 3,66 trilyon liraya ulaşan kredi hacmi, izleyen aylarda aşağı yönlü bir seyirle bu yılın ocak ayında 3,55 trilyon liraya geriledi. Şubat ayında sınırlı yükselişle 3,60 trilyon liraya yükselen kredi hacminin ise, mart ayı ortasında TCMB'nin gerçekleştirdiği faiz artışının etkisiyle yeniden azalması bekleniyor. Kredi hacminin daralmasında, özellikle artan kur riski nedeniyle yabancı para cinsinden kredilerdeki azalma etkili oldu. Geçen yılın ekim ayında 1,36 trilyon lira düzeyinde bulunan döviz cinsi krediler ocak ayında 1,2 trilyon liraya geriledi. Ekim 2020'de yüzde 67 olan yabancı para mevduatın yabancı para krediye dönüşüm oranı da bu yılın ocak ayında yüzde 64'e indi. Diğer yandan, kredi hacmindeki daralmanın tamamı ticari kredilerden kaynaklandı. Ekim 2020'de 2,85 trilyon lira düzeyinde bulunan ticari kredi hacmi, yüzde 3 düşüşle şubatta 2,76 trilyon liraya geriledi. Bu dönemde bireysel krediler ise yüzde 3 artış kaydetti. Artış, ağırlıklı olarak "ihtiyaç" kredileri ile kredi kartı bakiyesindeki büyümeden kaynaklandı. Son 6 aylık dönemde kredilerle birlikte faiz artışına rağmen mevduat hacminde de nominal olarak gerileme yaşanıyor. Ekim 2020'de 3,60 trilyon lira ile en yüksek seviyesini gören toplam mevduat, bu yılın ocak ayına kadar kesintisiz gerileyerek 3,42 trilyon liraya geriledi. Şubatta ise sınırlı bir artışla 3,45 trilyon liraya yükseldi. Şubat ayı itibariyle toplam mevduat Ekim 2020 dönemine göre yüzde 4 azalırken, TL mevduattaki düşüş yüzde 7,3 seviyesinde gerçekleşti. Döviz mevduatının TL karşılığında ise yüzde 0,3 artış gözlemlendi.

Abdulkadir Selvi

Hulusi Akar: 'Bedeli neyse ödeyecekler'

7 Nisan 2021

Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar'la, Kara Havacılık Komutanlığı'nda kurulan bir üs bölgesini gezdik. Ancak emekli amirallerin bildirisinin muhtıra tartışmalarına neden olduğu, "sarıklı amiral" hakkında soruşturmanın sürdüğü bir sırada Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar'la bir araya gelince soruları birbiri ardına sıraladım. Hulusi Akar darbe imalı bildiri yayınlayanlar hakkında sert konuştu. "Bedeli neyse ödeyecekler" dedi.

HADDİNİ AŞAN BİR BİLDİRİ

Milli Savunma Bakanı Akar, 104 emekli amiralin yayınladığı bildiriyle ilgili soruma kapsamlı bir yanıt verdi. "**Türk Silahlı Kuvvetleri**"ni kullanıyorlar. Bunu görüyorsunuz değil mi? Bu arkadaşların Silahlı Kuvvetler'de bir görevi, sorumluluğu var mı? Yok. Dolayısıyla bunlar kendi içlerinde, kendi egoları doğrultusunda, ben bilirim, ben ederim anlayışı içinde. Devletin Dışişleri, İçişleri, Milli Savunma bakanlıkları var, MİT var, Genelkurmay var, Kuvvet Komutanlıkları var, burada onlarca insan çeşitli konularda görev ve sorumluluklarının bilinci içinde kendi konularına çalışıyor. Üniversiteler var. Sorumlu ve görevli olan herkes her şeyi çalışıyor. 104 kişiyi bir şekilde manipüle ediyorsun, bir araya getiriyorsun. Haddini aşan bir bildiri bu. Neye hizmet ediyor? Moral motivasyon bozuyor, düşmanı sevindiriyor, birliği beraberliği bozuyor" dedi.

DÜŞMANI SEVİNDİRMEK

Milli Savunma Bakanlığı'nın yaptığı açıklamada da önemli vurgular vardı. Hulusi Akar, “**Bu açıklama için çalıştık, kelimeleri özenle seçtik**” dedi. Bildiriyi, “**problemlerli bir durum**” olarak değerlendirdi. “Türk Silahlı Kuvvetleri Cumhuriyet tarihinin en yoğun dönemini yaşıyor. Operasyon da eğitim de dahil. Böyle bir durumda bu insanların moral ve motivasyonunu bozmak ne demektir, onun adını siz koyun. Bu düşmanı sevindirmekten başka neye yarar? Bunun ne manası var?” diye tepki gösterdi.

TÜRKİYE’NİN İMAJINA ZARAR VERİYOR

Milli Savunma Bakanı Akar, bildirin Türkiye'nin imajına zarar verdiğinin altını çizdi. “Çık televizyonlar serbest, orada konuş, gazeteğe yaz, konferans ver. Bir kere Türkiye'nin imajını bozuyorlar. **Türk Silahlı Kuvvetleri**, hiçbir görev ve sorumluluğu olmayan kişi veya kişilerin hırs, ihtiras ve şahsi emellerine araç yapılamaz. Bizi karıştırmayın. Biz işimizde, gücümüzdeyiz” dedi.

İÇERİDE BAĞLANTILARI VAR MI?

İsrarla sorduğum sorulardan biri de bildiri yayınlayanların TSK'nın içinde bağlantıları olup olmadığıydı. Akar, soruşturma sonucunda ortaya çıkarılacağını söylemekle yetindi.

BEDELİ NEYSE ÖDEYECEKLER

Bildiri ile bir dış bağlantı olup olmadığı sorusunu, son dönemlerde TSK'ya yönelik sistematik saldırılarla birleştirerek sordum. **Hulusi Akar**, ayrıntılı bir yanıt verdi. “Bu olayların üst üste gelmesi bir plan mı, program mı, tesadüf müdür. Bunlardan ziyade somut, mekanik olaylara bakacağız. Yetkisi, sorumluluğu, görevi olmadan bu insanlar bir araya gelmişler. Mekanizmanın nasıl olduğunu savcılık ortaya çıkaracak. İlk metni kim hazırladı, nasıl dağıttı belirlenecek. Bu işe katılmayan 86 emekli amiral de var. Onlar girmiyor bu işe. Mekanizma nasıl oluştu onu anlamaya çalışıyoruz. Bunun arkasında ne var, başka şeyler olabilir, başkaları bundan örnek alabilir. Bunlar okumuş, yazmış insanlar, yaptıkları işin nereye varacağını bilmek zorundalar. Dolayısıyla bunun bedeli neyse ödeyecekler” dedi.

ERDOĞAN’DAN KARARLILIK MESAJI

Cumhurbaşkanı Erdoğan, emekli amirallerin bildirisi üzerine kapsamlı bir açıklama yaptıktan sonra, AK Parti'nin en yetkili karar organı olan **MYK** bildiriği görüşmek üzere toplanmıştı. **Cumhurbaşkanı Erdoğan** orada, basın toplantısında açıkladığı metin doğrultusunda bir değerlendirme konuşması yapıyor. Ama oradan ayrı olarak kararlılık vurgusunda bulunuyor. Darbe imasında bulunan zihniyetle sonuna kadar mücadele etmekte kararlı olduğunu ifade ediyor. “Darbeci zihniyete karşı hükümet, siyaset ve toplum olarak bir bütün halinde mücadele etmeliyiz. Uyuyan hücrelere karşı uyanık olmak durumundayız” diyor.

SARIKLI AMİRAL İHRAÇ YOLUNDA

Cumhurbaşkanı Erdoğan da sarıklı amiral işine tepki göstermişti. Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar'a sarıklı amiral hakkındaki soruşturmayı sorduk. Sözleşmeli statüsünde olduğunu ifade etti. İdari soruşturmanın sürdüğünün altını çizdi. Savunması istenmiş. Bu savunma general ve amirallerle ilgili soruşturmayı yürüten birim tarafından değerlendirilecek. Yani **hukuki prosedür sürüyor**. Ama benim edindiğim izlenim, sarıklı amiral TSK'yı rahatsız etmiş. TSK'dan ihraç edileceği intibai edindim. **İş sadece hukuki prosedürün tamamlanmasına kalmış**.

HARP OKULLARINA GİRİŞ YÖNETMELİĞİ

Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar, harp okullarına giriş yönetmeliğinde yapılan değişiklik hakkında kapsamlı açıklamalar yaptı. "Eski yönetmelikte söz edilen irtica, siyasi, yıkıcı, bölücü kavramları muğlak. Tutum ve davranışları ile yasadışı, siyasi, yıkıcı, irticai, bölücü ideolojik görüşleri benimsememiş, bu gibi faaliyetlerde bulunmamış veya bu gibi faaliyetlere karışmamış olması" deniliyor. Neyin siyasi, yıkıcı, bölücü olduğuna kim karar verecek? Giriş şartı bu. Bu kime hitap ediyor, biliyor musunuz? Öğrenci alımındaki komisyonda görevli albaya bu yönergeye göre öğrenci al, diyoruz. Peki biz ne yaptık? Tamamen pratik, o albayın işini kolaylaştıracak olanı yaptık. Diyoruz; '...terör örgütlerine veya **Milli Güvenlik Kurulu**'nca devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti, iltisaklı veya bunlarla irtibatlı olmak'. Bitmedi, 'Güvenlik soruşturması ve arşiv araştırması olumlu sonuçlanmış olmak'. Yani MİT'te, Emniyet Genel Müdürlüğü istihbaratında aleyhinde bir şey olmayacak. Bundan daha somut, modern bir şey olabilir mi?" dedi.

ATATÜRK YÖNETMELİKTEN ÇIKARILMADI

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin bir süredir sistematik bir saldırı altında olduğu gözden kaçmıyor. Onlardan biri de "**Sözleşmeli Subay/Astsubay yönergesinden Atatürk'ün çıkarıldığı**" iddiası. Milli Savunma Bakanı **Hulusi Akar** bu iddiaya sert tepki gösterdi. "Yeni bir yönerge yok. 2010'da yayımlanan yönergeler yürürlükte. Bu yönergelerde **Atatürk**'ün çıkarılması gibi bir şey söz konusu değil. Çünkü yeni bir yönerge yok. Birileri bir şey mi karıştırıyor, araştırılıyor. Bir kaşık suda fırtına çıkardılar. Bizim **Atatürk** hassasiyetimizi herkesin bilmesi lazım" dedi.

Neden politikasızlık?

Esfender KORKMAZ

07 Nisan 2021

2020 bitti, 2021 yılının ilk çeyreğindeyiz. Türkiye diğer gelişmekte olan ekonomilerden iyice ayrıştı. Bu ayrışma bir pandemi sorunu değil. Çünkü pandemiden önce 2019 yılında da gelişmekte olan ülkelerde ortalama büyüme oranı yüzde 4 oldu. Türkiye'de ise yüzde 0,9 oldu.

Uluslararası iş gören iki sigorta şirketi, 2020 Küresel İflas Raporu'nu açıkladı. Bu rapora göre iflas sayıları olarak, gelişmekte olan ülkeler içinde en fazla iflasların olduğu ülke Türkiye oldu. Söz gelimi Çin'in GSYH'sı bizim 20 katımızdır. (2020 Çin 14,4 trilyon; Türkiye 717 milyar dolar) Ancak 2020'de Çin'de iflas eden firma sayısı 14 bin bizde 15 bin 400'dür.

2020 yılı işsizlik verilerine göre; **açıklanan işsiz sayısı 4 milyon 61 bin, iş aramayan ve fakat iş bulsa işe başlayacak olan sayısı 4 milyon 219 bin oldu. Fiili işsiz sayısı 8 milyon 280 bin ve fiili işsizlik oranı yüzde 23,6 yükseldi.** 2021 başında bankaların takipteki kredilerinin oranı yüzde 5, takibi ertelenen kredilerin oranı bir banka genel müdürünün açıkladığı kadarıyla yüzde 15'tir. Yani bankalar sisteminde de risk arttı.

Hangi veriye bakarsanız bakın Türkiye'de 15 milyon insan mutlak yoksuldur. Dış borçlarda temerrüt riski yüksektir. Dün Türkiye'nin yurt dışındaki tahvillerinde iflas risk primi (CDS) 445 baz puanı idi. Bu oran Arjantin gibi batmış ülkeler dışında diğer ülkelere göre çok yüksektir. CDS oranlarının yüksek olması Türkiye'nin yeni dış borç almasını ve dış borçların çevrilmesini zora sokuyor. Kur artışları rezervleri tüketti. Türkiye ara malı ve ham madde ithal edemezse, üretim yapamaz. Bu tablo misliyle kötüleşir.

Siyasi iktidar bu sorunları görmezden geliyor ve ekonomiyi de algı üstüne götürmek istiyor. Oysa ki ekonomide hamaset ve algı karın doyurmadığı için sürdürülemezdir. Aslında buna da politikasızlık denir. Darbe ve beka gibi iddialarla ekonomik sorunların üstünü kapatmak istiyor. Ama mesele açlık boyutuna gelince, insanların dikkatini başka alanlara çekemezsiniz.

İktisat politikaları iki tarafı kesen bıçak gibidir. Önemli olan bu politikaları ters tarafın kesmeyeceği şekilde uygulamaktır. Buna karşılık yarınlara ait politikalar yoksa yani

politikasızlık varsa, bu defa politikasızlığın her iki tarafı da tersten keser. Türkiye'de olan budur. Siyasi iktidar, planlamayı kaldırdı, IMF'nin kur politikasını değiştirmede, dış ticaret politikası yok, sermaye hareketlerinin kontrolü yok ve de bir istihdam politikası yoktur.

Bir iktidar neden politikasızlığı tercih eder?

Birincisi, planlı programlı politikalar iktidarları bağlar. Günlük kararları engeller. İlan edildiği için iktidarın popülizm yapmasını da kısmen engeller.

İkincisi, rasyonel politikalar ekonomideki kaynakların rasyonel tahsisini gerektirir. Söz gelimi eğer kaynaklar etkin tahsis edilmiş olsaydı, inşaat sektörü siyasi iktidarın rant alanı olamazdı.

Üçüncüsü, her şey usulüne göre yapılıyorsa, siyasi iktidarın destekçilerine kaynak aktarma imkânı olmazdı.

Eğer ekonomideki bu yıkım tartışılmaz ve çözümezse; kamuoyunun ve muhalefetin alternatif önerileri dikkate alınmazsa, toplum bu kötü kadere teslim edilmiş olacaktır. Bunun için yaşamakta olduğumuz bunalımı daha net görmek bu bunalımdan nasıl çıkılacağını tartışmak her yurttaşın ve özellikle iktisatçıların görevidir.

İbrahim Kahveci

Zam furyası kapıda

2003 yılında 100 baz kabul edilerek yeni bir hesaplamaya geçen enflasyon verilerinde fark açılıyor.

Tüketici Fiyat Endeksi Mart 2021'de 523,53'e ulaşırken, Üretici Fiyat Endeksi 614,93'e çıktı. Dikkat ederseniz bu fark birikimli açığı gösteriyor. Üretici fiyatları raf fiyatlarından birikimli olarak yüzde 17,46 daha yukarıda seyrediyor.

Bazı ekonomistler yıllık değişim farklarına bakıyorlar. Oradaki farka göre 2018 ortasında fark daha yüksek çıkıyor. Ama birikimli farka göre TÜFE-ÜFE farkı şu anda en yüksek seviyede.

2018 öncesi ÜFE epey bir süre TÜFE'nin gerisindeydi. O nedenle hemen ilk maliyet farkı anlık durumda yüksek çıkmış olsa da birikimli fark düşüktü. Mesela 2018 Eylül ayında TÜFE-ÜFE birikimli farkı %12,52'ye kadar çıkmış ve ardından düşüşe geçmişti.

Burada bir noktayı daha belirtelim: Mayıs 2018'den beri ÜFE artık TÜFE'nin hep üzerinde seyretti. Yani maliyet baskısı hiç eksiye düşmedi.

Şimdi durum nedir?

Kasım 2020'de yeniden çift haneye çıkarak %11,35'e çıkan maliyet farkı Mart 2021'de %17,46'ya yükselerek 2003'ten beri en yüksek farka ulaşmıştır.

Ya da şu şekilde izah edelim: Eğer ÜFE gibi TÜFE'de aynı fiyat endeksine ulaşmış olsaydı, şu anda Mart enflasyonu %16,2 yerine %36,5 olacaktı.

Ortada çok ciddi bir maliyet baskısı olduğu açık.

Bunu çekirdek enflasyon verilerinde de görüyoruz. Ülkemiz çok ciddi bir maliyet baskısı altında.

Ve bu maliyet baskısı raf fiyatlarına yansımak için adeta fırsat kolluyor.

07.04.2021

Bunu bir başka şekilde de izah edebiliriz: Şirketlerin üretim maliyeti artıyor ve buna karşılık satış fiyatları daha geriden geliyor. Bu farkın sürmesi halinde şirketler cephesinde çok ciddi sorunların yaşanması da muhtemel.

Mesela TÜİK-ÜFE verilerinde enerji başta olmak üzere ana metaller ve buna bağlı ürün fiyatlarında muazzam artışlar yaşanıyor. Mesela kâğıt ve ürünleri hammaddesi en yüksek artan gruplardan.

Bu maliyetleri şirketler sineye mi çekecek, yoksa satış fiyatlarına mı yansıtacak?

Bir başka sorunumuz da şudur: Bu maliyet baskısı faiz-para politikası ile önlenebilir mi? Veya ne kadar bir hareket alanımız var?

Buradan bakınca durum epey ciddi görülüyor.

Maliyet baskısı altındaki şirketler nasıl kurtarılacak? Talep mi canlandırılarak satışa fiyatlarına maliyetlerin yansıtılması sağlanacak, ya da bir başka yol mu bulunacak?

Sorun sandığımızın ötesinde ciddi.

Ülkemiz büyük bir maliyet baskısı altında ne yapacağını şaşırılmış durumda. Bu acı tabloya eksi rezervde yakalanmış olmak ve hareket alanı çok sınırlanmış durumda kalmak en acı durum olsa gerek.

Bakalım bu çıkmaz sokaktan nasıl çıkacağız?

07 Nisan 2021, Çarşamba

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Emekli amiraller eve kapatıldıkları için bunalıma girmiş olamazlar mı?

Bu muhtıra veren emekli amiraller, iki açıdan ele alınabilir. Birinci açı, tabii ki gülümsemek gerektiren gözlemlere dayanır. Bu emekli amiraller 65 yaşın üzerinde bulduklarına göre geçen yılın mart ayından beri bunalım içindedirler. Daha emeklilik yaşları gelmeden ve görev başındayken, koca koca gemileri yönetmiş ve kim bilir kaç tane Mehmetçiğe komuta etmişlerdi.

65 yaş belası

Ama yaklaşık bir yıldır her akşam televizyonda Sağlık Bakanı **Fahrettin Koca**'nın dediklerini dinlemekten ve sokağa çıkma yasağına uymaktan başka bir iş yapmıyorlar. Üstelik olgunluk ve bilgelik yaşı olan 65, bunlar için adeta bir bela, bir damga gibidir.

Zevzeklik mi?

Bu durumda siz olsaydınız ne yapardınız? Yaşlıtlarınız olan emekli meslektaşlarınızla buluşup bir muhtıra hazırlamayı düşünmez miydiniz? Bu işin ciddiye alınıp hakkınızda adli soruşturma açılması ihtimalini de göze almaz mıydınız? Ve şimdi "**65 yaşındakilerin intikamını böylece aldık**" diye de övünmez miydiniz? Yaptığınız, **Meral Akşener**'in tanımıyla "**zevzeklik**"ten başka ne olabilirdi ki?

Bahçeli çok sert

Ne var ki herkes bu olayı böyle hafife almıyor. Mesela MHP Genel Başkanı **Devlet Bahçeli**'nin grup toplantısında söylediklerine kulak verelim. **Bahçeli**, emekli amirallerin muhtırasına ilişkin olarak, "**Bu çağrı bal gibi darbe çağrısıdır. Bu bildiri, demokrasiyi hedef alan torpidodur. Bu bildiri, hukuk gaspı, milli iradeye doğrultulmuş silahtır**" dedi.

Soylu da sert

İçişleri Bakanı **Süleyman Soylu** da muhtıra için şöyle konuştu:

"**Gece yarısı dönüp bize ultimatol veremezsiniz, verdirtmeyiz. Zihinlerinde en ufak böyle bir şey varsa darmadağın ederiz. Biz vatanseveriz, aynı zamanda**

07.04.2021

kafamızı kuma gömmeyiz. Bu millet dayak yiye yiye demokrasiyle buluştu. Dünyada demokrasiyi hak eden bir ülke varsa o da Türkiye'dir. O gece sabaha kadar uyumadık, irtibatları ortaya çıkardık. Son 30 günde hangi siyasi partiyle irtibat kurdukları açık ve net."